

การจัดการความรู้ (KM)

ด้านการวิจัย

ปีการศึกษา 2563

หัวข้อเรื่อง

การเขียนบทความวิจัยเพื่อใช้ในการ

ตีพิมพ์เผยแพร่

คำนำ

แนวปฏิบัติที่ดีของ “การเขียนบทความวิจัยเพื่อใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่” ฉบับนี้เกิดขึ้นภายใต้บริบทการจัดการความรู้ (Knowledge Management - KM) ของคณะนิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 ในรูปแบบกิจกรรม การจัดการประชุมกลุ่มของพี่ KM TEAM ด้านการวิจัย และการจัดกิจกรรมแบ่งปันความรู้สู่น้อง โดยวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ของคณาจารย์รุ่นพี่สำหรับคณาจารย์รุ่นน้อง อันเป็นการรวบรวมความรู้ตั้งแต่เริ่มต้นคิดไปจนถึงการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในการเขียนบทความวิจัย และนำไปใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อพัฒนางานด้านวิชาการให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด และเพื่อการขอตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ให้ประสบความสำเร็จด้วย

ทั้งนี้ แนวปฏิบัติฉบับนี้จะไม่มีความสมบูรณ์อันใดเลย หากคงอยู่ในคลังความรู้โดยปราศจากการนำมาใช้ พี่ KM TEAM ด้านการวิจัย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการนำความรู้เหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการตีพิมพ์บทความวิจัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

KM TEAM ด้านการวิจัย

การเขียนบทความวิจัยเพื่อใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่
โดย ทีมงานจัดการความรู้ (KM Team) “ด้านการวิจัย”

๑. ศาสตราจารย์สุมาลี วงษ์วิฑิต	หัวหน้า KM Team
๒. รองศาสตราจารย์ภาศรี บัวสุวรรณค์	KM Team
๓. รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ	KM Team
๔. รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์	KM Team
๕. รองศาสตราจารย์พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์	KM Team
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑิชา ภัคดีคง	KM Team
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรระ ลิம்ப์ศิริระ	KM Team
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปวีศรี เลิศธรรมเทวี	KM Team
๙. นายดำรงพล ตั้งเจริญ	คุณลิขิต
๑๐.นางมนฤดี แก้วโชติ	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๑. นางสาววีระยา จิตนารินทร์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๒. นายคทา ลีวศิริวงษ์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๓. นางสาวรัชนี ตะนุติษฐ์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๔. นางสาวสุกัญญา แยมพราย	ผู้ออกแบบรูปเล่ม
๑๕. นางสาวชลลดา ถวายทรัพย์	เลขานุการ KM Team

โครงการการจัดการความรู้ ด้านการวิจัย

หัวข้อเรื่อง การเขียนบทความวิจัยเพื่อใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่

บทความวิจัยที่ลงในวารสารถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญของการอ้างว่าได้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยแล้วตามหลักสากลและตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้ การเขียนบทความวิจัยเพื่อใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่จึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคณาจารย์ที่จะต้องดำเนินการและควรต้องเขียนบทความวิจัยให้อยู่ในคุณภาพดีเพียงพอที่จะได้รับการตอบรับจากวารสารให้พิมพ์เผยแพร่ได้ด้วย

การเขียนบทความวิจัย จะต้องคำนึงถึงเรื่องสำคัญต่อไปนี้

- (1) มีผลงานวิจัยของตนเอง
- (2) มีเป้าหมายถึงวารสารที่ต้องการส่งบทความวิจัยให้เผยแพร่
- (3) เกณฑ์หรือข้อกำหนดของวารสาร (Instructions for authors)

1. ข้อควรคำนึงในการเขียนบทความวิจัย

1.1 มีผลงานวิจัยของตนเอง

สืบเนื่องจากบทความวิจัยเป็นการนำผลงานวิจัยที่ได้จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว มาทำการเผยแพร่ในรูปแบบของบทความ อันมีลักษณะเป็นการสรุปความของงานวิจัยที่เล่มมาเผยแพร่ในวงกว้าง ให้คนทั่วไปได้อ่านว่างานวิจัยนั้น ๆ ได้จัดทำขึ้นโดยเหตุผลและหลักการใด มีวิธีการในการดำเนินการวิจัยแบบใด มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้ตั้งขึ้นไว้หรือไม่ อย่างไร และแสดงถึงผลของการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเชิงประจักษ์ รวมทั้งอภิปรายผลและสรุปผลงานวิจัยออกมาให้กระชับ ซึ่งหากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และผู้ใดต้องการอ่านในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น ก็จะตามไปอ่านผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ ดังนั้น บทความวิจัยที่ได้มีการเผยแพร่ไปในวงกว้างในรูปแบบของวารสารจึงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนักวิจัยกับผลงานวิจัยของตนเองและกับผู้อ่านที่สนใจในเรื่องนั้น ๆ

1.2 วารสารเป้าหมาย

วารสารจะทำหน้าที่ในการเป็นสถานีรับบทความและส่งผ่านไปยังผู้อ่านโดยทั่วไป ดังนั้น ก่อนเขียนบทความ ผู้เขียนจึงควรต้องศึกษาบรรดวารสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ว่าตรงกับเป้าหมายที่ผู้เขียนตั้งใจจะส่งบทความวิจัยของตนไปเผยแพร่หรือไม่ เพราะวารสารแต่ละประเภทต่างก็มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งขึ้นที่แตกต่างกันไป ผู้เขียนจึงต้องพิจารณาว่าต้องการให้งาน

เขียนของตนนั้นเผยแพร่เพื่อประโยชน์อะไร เช่น อาจต้องการเพียงเสริมสร้างความรู้ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น หรือเขียนขึ้นเพื่อขอรับรางวัลงานเขียน หรือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ตนกำลังศึกษาอยู่ หรือเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขของกรีกที่กำหนดให้บุคลากรต้องจัดทำขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป้าหมายของผู้เขียนที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้การเลือกวารสารที่จะนำบทความไปเผยแพร่นั้นแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนั้น ผู้เขียนบทความก็ต้องคำนึงถึง Theme ของวารสารนั้น ๆ ว่าเน้นวิชาการด้านใด เช่น ด้านกฎหมายมหาชน หรือด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น และเป็นวารสารที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในวงการกฎหมายหรือไม่เพียงใด มี Impact factor ในระดับใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากต้องการที่จะนำบทความที่เผยแพร่นี้ไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ ก็จะต้องคำนึงถึงรายละเอียดที่กำหนดหลักเกณฑ์ของวารสารที่แสดงหลักฐานว่าการเผยแพร่นั้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer reviewer) ที่มาจากหลากหลายสถาบัน ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.พ.อ. ฯ

1.3 เกณฑ์หรือข้อกำหนดของวารสารในการรับบทความ

เนื่องจาก เกณฑ์ของวารสารแต่ละแห่งมีข้อกำหนดแตกต่างกัน คือ มีความคล้ายกันในบางเรื่องแต่ก็แตกต่างกันในหลายเรื่อง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการจัดทำรูปเล่มใหม่หรือส่งกลับให้แก้ไขใหม่ และเพื่อป้องกันการปฏิเสธรับบทความ ผู้เขียนจึงควรศึกษารายละเอียดทุกเรื่องที่เป็นข้อกำหนดของวารสารนั้น ๆ ก่อนที่จะลงมือเขียน ซึ่งรายละเอียดมีหลายประการ อาทิ

- ชื่อบทความ (ถ้อยคำ/หางาย)
- ชื่อผู้แต่ง (บางแห่งใช้คำว่าผู้เรียบเรียง)
- กระดาษที่ใช้พิมพ์
- จำนวนคำหรือจำนวนหน้าของบทความ
- โปรแกรมที่ใช้พิมพ์และจัดส่งไฟล์ เช่น word, pdf
- ตัวพิมพ์ (Font) ขนาด ตัวหนา ตัวเอียง
- การเว้นขอบกระดาษ การเว้นบรรทัด การย่อหน้า การระบุตัวเลข
- การกำหนดหัวข้อในบทความ การจัดตำแหน่งข้อความในหน้า
- การขึ้นหน้าใหม่ การพิมพ์เลขหน้า
- การพิมพ์อัญประกาศ (Quotation)
- การอ้างอิง (Reference)

- การจัดทำตาราง/แผนภูมิ/กราฟ
- การใช้สัญลักษณ์ เช่น : ; ‘ }) ***]

ทั้งนี้ ภายหลังจากเขียนบทความเสร็จสิ้นแล้ว ก่อนที่จะส่งไปยังวารสาร ผู้เขียนควรตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ ภาษาที่ใช้ รูปแบบของวารสารที่กำหนด และเนื้อหาของบทความ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนและถูกต้องตามลักษณะของบทความวิจัยด้วย นอกจากนี้ ก็ควรร้องขอให้ผู้อื่นที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องงานเขียนและในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อบทความนั้น ๆ ช่วยตรวจอ่านให้ก่อนส่งไปยังวารสารที่ต้องการเผยแพร่ด้วย

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการตีพิมพ์บทความในวารสาร

2.1 ฐานการตีพิมพ์บทความในวารสาร

2.1.1 วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับชาติ ได้แก่ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) เฉพาะวารสารที่มีชื่ออยู่ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และ ACI (ACI ASEAN Citation Index)

2.1.2 วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ¹ ได้แก่

Scopus (<http://www.info.scopus.com>)

ERIC (<http://www.eric.ed.gov/>)

MathSciNet (<http://www.ams.org/mathscinet>)

Pubmed (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>)

Web of Science เฉพาะในฐานข้อมูล SCIE, SSCI และ AHCI (<https://clib.psu.ac.th/e-resources/databases.html?task=weblink.go&id=233>)

JSTOR (<https://www.jstor.org/>)

Project Muse (<https://muse.jhu.edu/>)

2.2 กำหนดระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ ดังนี้

ค่าน้ำหนัก	ระดับคุณภาพ
0.20	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ

¹ ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2562

0.40	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติหรือในวารสารทางวิชาการระดับชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศ ก.พ.อ.
0.60	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2
0.80	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศ ก.พ.อ.หรือตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1
1.00	<ul style="list-style-type: none"> - บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ปรากฏในฐานข้อมูลระดับนานาชาติตามประกาศ ก.พ.อ.หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2556 (เช่น Scopus) - ผลงานได้รับการจดสิทธิบัตร - ผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการแล้ว - ผลงานวิจัยที่หน่วยงานหรือองค์กรระดับชาติว่าจ้างให้ดำเนินการ - ตำราหรือหนังสือหรืองานแปลที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการแล้ว - ตำราหรือหนังสือหรืองานแปลที่ผ่านการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งทางวิชาการ แต่ไม่ได้นำมาขอรับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการ
<p>หมายเหตุ ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ ได้แก่ ERIC, MathSciNet, Pubmed, Scopus, Web of Science (เฉพาะในฐานข้อมูล SCIE, SSCI และ AHCI เท่านั้น), JSTOR และ Project Muse²</p>	

² ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2562

2.3 ความแตกต่างของการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล

TCI	Scopus
มีการแบ่งประเภทบทความวิชาการ บทความวิจัย	จะไม่มีมีการแบ่งประเภทของบทความว่าเป็น วิชาการหรือบทความวิจัย
	ต้องเป็นเรื่องที่เป็นประเด็นร้อน
	การเขียนยากกว่า TCI
	ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ

2.4 วารสารกฎหมายตามการแบ่งกลุ่มของ TCI (ณ วันที่ 17/มีนาคม/2564)

ลำดับ	วารสาร	กลุ่ม
1.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
2.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	1
3.	วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์	2
4.	วารสาร CMU Journal of Law and Social Sciences ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2
5.	Thammasat Business Law Journal	2
6.	วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
7.	วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมมาธิราช	2
8.	วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข	2
9.	วารสารการบริหารปกครอง	2
10.	วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย	2
11.	วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย	2
12.	วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราช ภัฏเชียงราย	2
13.	วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น	2
14.	วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์	2
15.	วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	2
16.	วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	2
17.	บทบัณฑิตย	2

18.	วารสารสถาบันพระปกเกล้า	2
19.	วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน	2
20.	วารสารกระบวนการยุติธรรม	2
21.	จลนिति	3
22.	วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชยนาวิ	3
23.	Ubon Ratchathani Law Journal	3
24.	วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิตย	3
25.	วารสารกฎหมายปกครอง	3
26.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	3
27.	วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	3
28.	วารสารศาลรัฐธรรมนูญ	3
29.	รัฐสภาสาร	3

3. ความแตกต่างระหว่างบทความวิชาการกับบทความวิจัย³

บทความวิชาการ	บทความวิจัย
<p>ส่วนประกอบส่วนต้น/ส่วนนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเรื่อง - ชื่อผู้เขียน - บทคัดย่อหรือสาระสังเขป (วารสารบางแห่งไม่กำหนดให้เขียนบทคัดย่อ) 	<p>ส่วนประกอบส่วนต้น/ส่วนนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเรื่อง - ชื่อผู้เขียน - บทคัดย่อหรือสาระสังเขป (โดยเน้นเฉพาะประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญของผลการวิจัย โดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) - คำสำคัญหรือคำหลัก (ไม่ควรเกิน 3 คำ)
<p>ส่วนเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ เป็นการเขียนสาระสำคัญและจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะเขียน ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานเข้าสู่เนื้อความของบทความ - เนื้อความ เขียนรายละเอียดของประเด็นตามที่ผู้เขียนได้วางโครงเรื่องไว้ โดยหัวข้ออาจแตกต่างกัน 	<p>ส่วนเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทนำและสภาพปัญหาการวิจัย - เนื้อความ เป็นการเขียนองค์ประกอบของการวิจัยตามที่ได้ดำเนินการวิจัยไว้ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) วัตถุประสงค์การวิจัย 2) สมมุติฐานของงานวิจัย (ถ้ามี)

³ คู่มือการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ปีการศึกษา 2560 โครงการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้สู่ห้อง เรื่อง “เทคนิคการเขียนบทความวิจัย” คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

<p>ในบทความวิชาการแต่ละเรื่อง</p> <p>- เนื้อหาควรมีทั้งข้อเท็จจริง ข้อมูล ข้อค้นพบต่างๆ และแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนตลอดจนทรรศนะในด้านต่างๆ</p> <p>- บทสรุป สรุปสาระของรายละเอียดในเนื้อหาหรือเสนอเป็นข้อสังเกต ข้อเสนอแนะต่อเนื้อหา การสรุปจะเน้นประเด็นสำคัญหรือประเด็นหลักทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของส่วนเนื้อหาได้</p>	<p>3. วิธีการดำเนินการวิจัย</p> <p>4) ขอบเขตการศึกษา</p> <p>5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>- ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- บทวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมาย</p> <p>- อภิปรายผล</p> <p>- บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ</p>
<p>ส่วนประกอบตอนท้าย</p> <p>- บรรณานุกรม/เอกสารอ้างอิง</p>	<p>ส่วนประกอบตอนท้าย</p> <p>- บรรณานุกรม/เอกสารอ้างอิง</p> <p>- กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)</p>

คำถามน่าสนใจ

1. งานวิจัย 1 ชิ้น สามารถตีพิมพ์เป็นบทความวิจัยได้หลายครั้ง ใช่หรือไม่

ตอบ ไม่ใช่ เนื่องจากบทความวิจัยได้มาจากผลของงานวิจัยเป็นสำคัญ และการเผยแพร่บทความวิจัยมาจากผลงานวิจัยมีลักษณะแบบย่อความ โดยหลัก งานวิจัย 1 ชิ้น สามารถตีพิมพ์ออกมาเป็นบทความวิจัยได้ 1 ครั้ง เพราะบทความวิจัยจะต้องแสดงผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัยนั้น

สำหรับงานวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา เช่น เป็นงานวิจัยที่ครอบคลุมทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ ก็อาจนำไปเขียนบทความวิจัยโดยสรุปผลการวิจัยเฉพาะในส่วน of สาขาตนได้ ซึ่งบทความวิจัยจะมีความแตกต่างจากบทความวิชาการที่มีความเป็นอิสระมากกว่า เพราะบทความวิจัยต้องอยู่ในกรอบของงานวิจัยด้วย ดังนั้น จึงต้องมีรูปแบบในการเขียนมีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกับการดำเนินงานวิจัยนั้น ๆ

2. การเผยแพร่งานวิจัยนั้นต้องรองกว่าวิจัยจะดำเนินการเสร็จหรือไม่

ตอบ ใช่ เพราะบทความวิจัยมาจากผลงานวิจัยเป็นสำคัญ เพราะบทความวิจัยจะต้องระบุผลการวิเคราะห์ของข้อมูลตามโครงการวิจัยที่ทำไว้ ถ้าเขียนวิจัยไม่เสร็จก็เขียนบทความวิจัยไม่ได้ แต่สามารถนำบางส่วนของงานวิจัยที่ยังไม่แล้วเสร็จมาบูรณาการเป็นบทความวิชาการได้ (ให้ระวังเรื่อง Self-plagiarism ด้วย)

3. โครงการวิจัยที่ดีต้องประกอบด้วยเนื้อหาส่วนใดบ้าง

ตอบ หลักสำคัญในการเขียนงานวิจัยควรเป็นสากลจึงจะได้รับการยอมรับ โดยทั่วไปจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 เรื่อง จึงมักมีการแบ่งออกเป็น 5 บท

บทที่ 1 บทนำ หลักการและเหตุผล แนะนำโครงการวิจัยว่าสำคัญอย่างไร มีปัญหาการวิจัย (Research problems) อย่างไร ปัญหา นั้น ๆ มีความสำคัญอย่างไร และมีคำถามการวิจัย (Research question) ว่าอย่างไร จากนั้นก็ต้องระบุถึงส่วนประกอบของการทำวิจัยที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการตั้งโครงการงานวิจัยไว้

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม (Review Literature) ตามหลักสากล จะกำหนดให้งานวิจัยทุกเล่มต้องมีการทบทวนวรรณกรรม และมักจะกำหนดให้จัดทำขึ้นในบทที่ 2 ภายหลังจากกำหนดโครงการวิจัยในบทที่ 1 ไว้แล้ว แต่หากมีวรรณกรรมที่ต้องทบทวนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถเขียนไว้ในบทที่ 2 ได้ครบถ้วน ก็จะทำให้ทบทวนวรรณกรรมต่อเนื่องไปอีกหนึ่งบทเป็นบทที่ 3 ได้ (ซึ่งปกติ บทที่ 3 จะเป็นการระบุถึงวิธีการดำเนินการวิจัย แต่เมื่อมีการทบทวนวรรณกรรมต่อเนื่องเป็นบทที่ 2 และ 3 ก็ให้เลื่อนบทต่อไปให้เขียนวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็นบทที่ 4)

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย (Research method) กระบวนการทำงานวิจัยเป็นเรื่องสำคัญมาก จะเริ่มดำเนินการอย่างไรและดำเนินการวิจัยให้แล้วเสร็จอย่างไร ต้องเขียนให้กระจ่างชัด ซึ่งโดยหลักการแล้วจะต้องระบุถึงรูปแบบของงานวิจัยว่าเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงปริมาณ หรือแบบผสมผสาน และต้องระบุถึงประเภทของงานวิจัยด้วยว่าเป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้านใด สำหรับงานวิจัยทางนิติศาสตร์ ถือว่าเป็นอีกแขนงหนึ่งของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องระบุไว้ให้ชัดเจนด้วย โดยอาจต้องระบุไว้ด้วยว่าเป็นงานวิจัยทางนิติศาสตร์ ที่เป็น Doctrinal legal research หรือเป็น Non-doctrinal legal research เพื่อเป็นการกำหนดกรอบงานวิจัยให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้น ก็ต้องระบุว่าได้ใช้วิธีการในการวิจัยแบบใด ซึ่งโดยทั่วไปของงานวิจัยทางนิติศาสตร์ มักจะใช้วิธีการวิจัยจากเอกสารที่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายและที่เป็นคำอธิบายหรือวิพากษ์กฎหมาย จึงถือว่าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการวิจัยกฎหมาย (ไม่ใช่การวิจัยเอกสารที่เรียกว่า Documentary research) แต่หากผู้วิจัยต้องการให้ผลงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ก็ควรต้องผสมผสานเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลว่านอกจากจะเก็บจากเอกสารแล้ว ก็จะไปเก็บภาคสนามด้วย โดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต หรือการประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น ซึ่งก็ต้องระบุให้ชัดเจนถึงพื้นที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย นอกจากนี้ ก็ต้องระบุไว้ด้วยว่าในการดำเนินการวิจัยนั้นเมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว

มีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลอย่างไร และได้มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการอย่างไร รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ อย่างไรด้วย

บทที่ 4 บทแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เป็นบทหัวใจของงานวิจัยที่ผู้วิจัยจะต้องใช้เวลา ทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องตามวิธีวิทยาการวิจัย และใช้วิธีการวิจัยตามที่ระบุไว้ในบทที่ 3 ด้วย

บทที่ 5 อภิปรายผล สรุป และข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ โครงสร้างดังกล่าวมานี้ เป็นหลักสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไปของทุกสาขาวิชาการ แต่ผู้วิจัยก็ควรศึกษาถึงรูปแบบงานวิจัยที่เป็นผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประกอบด้วย เพราะแต่ละองค์กรจะกำหนดรูปแบบไว้แตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียด

4. การตั้งชื่อหัวข้อจำเป็นหรือไม่ต้องมีคำว่า “ปัญหา” หรือถ้ากฎหมายมีแล้ว และมีปัญหา ให้ใช้ชื่อหัวข้อว่า “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับ” แต่ถ้าเรื่องไหนยังไม่มีกฎหมาย ก็ใช้ชื่อหัวข้อว่า “มาตรการเกี่ยวกับ” ประเด็นนี้เข้าใจถูกต้องไหมครับ

ตอบ ไม่จำเป็น ขึ้นอยู่กับหัวข้อหรือโจทย์วิจัยที่เราอยากตั้ง ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะวางกรอบงานวิจัยของตัวเองไว้แค่ไหน เน้นเรื่องอะไร บางครั้งการตั้งชื่อโดยขึ้นต้นคำว่า “ปัญหา” “มาตรการ” กรรมการผู้อ่านบางท่านยังมองเห็นว่าเป็นเรื่องเกะกะ หรือยาวเกินไปได้ที่ Research Question มากกว่าถ้าเราไม่เน้นหาปัญหาก็ก็น่าไม่ต้องตั้งคำว่า “ปัญหา” ก็ได้

5. การตั้งชื่องานวิจัยซ้ำ สามารถทำได้หรือไม่

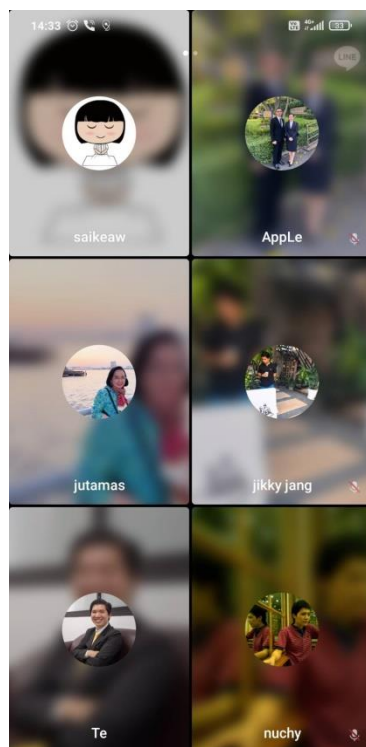
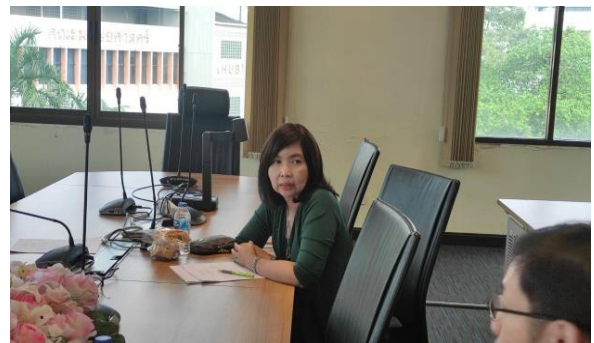
ตอบ ตามหลักแล้ว จะทำงานวิจัยซ้ำไม่ได้ เพราะผลงานวิจัยจะต้องเป็นเรื่องใหม่ไม่ซ้ำใคร หากเป็นงานวิจัยที่มีผู้ค้นพบไว้ก่อนแล้ว ผู้ทำวิจัยขึ้นภายหลัง ย่อมได้ผลงานวิจัยที่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีอะไรเป็นข้อค้นพบใหม่ ทั้งนี้ งานวิจัยจะกำหนดให้ผู้วิจัยต้องทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนแล้วในเวลาที่ขออนุมัติโครงการ ผู้วิจัยจึงต้องทราบอยู่ว่ามีผู้ใดทำเรื่องนั้นไว้ก่อนแล้วหรือไม่

อย่างไรก็ดี หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีปรากฏการณ์ใหม่ขึ้น เช่น มีการออกกฎหมายใหม่อันเป็นการยกเลิกกฎหมายฉบับเดิม หรือมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายขึ้น หรือมีข้อเท็จจริงตามสภาพสังคมใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนขึ้น ทำให้มีปัญหาข้อกฎหมายเป็นประเด็นใหม่ขึ้น เช่น ก็สามารถทำวิจัยในหัวข้อที่ซ้ำชื่อเดิมได้ แต่ประเด็นของเรื่องที่วิเคราะห์ต้องเป็นคนละเรื่องกันด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยควรต้องระบุไว้ในงานเขียนว่า ได้พบงานวิจัยที่มีผู้อื่นทำไว้ก่อนแล้วในหัวข้อเหมือนหรือคล้ายกัน และต้องให้เหตุผลประกอบไปว่าเหตุใดตนจึงยังสามารถทำวิจัยในหัวข้อเช่นนั้นได้

6. ในการทำวิจัยควรมีกฎหมายต่างประเทศหรือไม่ หากมี มีวิธีการเลือกประเทศอย่างไร และควรจะมีกี่ประเทศ

ตอบ งานวิจัยที่ดีต้องมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกฎหมายด้วย (Comparative of Laws) ซึ่งจะทำให้ผลงานวิจัยมีคุณค่ามากขึ้น และควรเลือกประเทศที่สมควรนำมาเปรียบเทียบกันได้ ในเชิงระบบกฎหมาย ระบบศาล บริบททางสังคมและการเมือง ฯลฯ ซึ่งอย่างน้อยก็ควรเลือกประเทศที่กฎหมายเหมือนกันกับของไทยและที่มีความแตกต่างกับประเทศไทยด้วย เพราะจะต้องนำกฎหมายมาเปรียบเทียบกันว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และผลของความเหมือนหรือต่างกันของแต่ละประเทศเป็นอย่างไร จะถือว่าเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ นอกจากนั้น ก็จะต้องระบุเหตุผลของการเลือกกฎหมายของประเทศเหล่านั้นด้วย ส่วนจะเลือกกี่ประเทศนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับโจทย์วิจัยที่ตั้งขึ้นด้วย ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะตอบโจทย์วิจัยได้ครบถ้วนหรือไม่

ประมวลภาพกิจกรรมการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีของพี่ KM TEAM วิจัย

คณะกรรมการการจัดการความรู้ ด้านวิชาการ คณะนิติศาสตร์

๑. รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณค์	รองประธานกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์พัชรดา เอื้อวรรณกิจ	รองประธานกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรวรรณ ทองใหญ่	รองประธานกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรนิติ เทพสุเมธานนท์	กรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนพร จิตต์จรุงเกียรติ	กรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ผลศรีทธา	กรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทระ ลิมป์ศิริระ	กรรมการ
๙. อาจารย์ฐิติพร วัฒนชัย	กรรมการ
๑๐. อาจารย์ภาณุ ตติยะวรรณนท์	กรรมการ
๑๑. อาจารย์กิตติยา พุกษารุ่งเรือง	กรรมการ
๑๒. อาจารย์ศศิประภา ศิสติ วรรณภากร	กรรมการ
๑๓. อาจารย์โชติชวัล โชติกเสถียร	กรรมการ
๑๔. อาจารย์สุณิษา ชีร์โรจน์วิทย์	กรรมการ
๑๕. นายวสันต์ บุญมาแย้ม	กรรมการ
๑๖. นางมนฤดี แก้วโชติ	กรรมการ
๑๗. นางสาวรัชนี ตะนุติษฐ์	กรรมการ
๑๘. นายฐิตินันท์ สุขมาก	กรรมการ
๑๙. นางสาววิจรรษณี พงษ์สัจย์	กรรมการ
๒๐. นางสาวบุษบา เมืองวงษ์	กรรมการ
๒๑. นายดำรงพล ตั้งเจริญ	กรรมการ
๒๒. นายกิตติคุณ อริยา	กรรมการ
๒๓. นายคทา ลีศิริวงศ์	กรรมการ
๒๔. นางสาวเกวลิณ เวชวิสัย	กรรมการ
๒๕. นายสิงห์ เสือคง	กรรมการ
๒๖. นางสาววีระยา จิตนารินทร์	กรรมการ
๒๗. นางสาวอุสุมา โต๊ะดิน	กรรมการ
๒๘. นางสาวรัตนชา ใจอารีย์	กรรมการและเลขานุการ
๒๙. นางสาวปิยะรัตน์ แก้วงาม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นางสาวสุกัญญา แยมพราย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑. นางสาวชลลดา ถวายทรัพย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ